

Standardisering innen VA-sektoren

- med eksempler fra arbeidet med VA-kjemikalier

Av Asle Aasen

Asle Aasen er ansatt ved NORVAR

Innlegg på Fagtreff
i Norsk Vannforening 7. februar 1994

NORVAR ER VANN- OG AVLØPSVERKSEIERNES INTERESSEORGANISASJON.

NORVAR, Norsk Vann- og Avløpsverkforening ble etablert i 1986. NORVAR skal være en permanent samarbeidsorganisasjon på non-profit basis som skal sikre samarbeid og utvikling innen VA-faget i Norge. Dette skal skje ved å:

- A. etablere faglig samarbeid mellom aktørene i VA-sektoren for å utvikle kompetanse og utnytte ressursene best mulig.
- B. ivareta kommunenes/VA-verkenes felles interesser i VA-sektoren over for myndigheter, andre organisasjoner og almennheten

Virksomheten er organisert i faggrupper. Pr. 1.1.94 har vi 4 faggrupper:

- Slamgruppe
- Nitrogenrensgruppe
- Vannforsyningsgruppe,
NORVAR-VANN
- PRO-VA

I løpet av 1994 planlegger vi å etablere to grupper til:

- NORVARs faggruppe EDB og

InformasjonsTeknologi innen VA-teknikken

- Faggruppe for ledningsnett

Pr. 1. september 1993 var 11 interkommunale selskaper og 17 kommuner medlemmer, således dekker vi 1.7 mill. innbyggere. I tillegg har vi 40 assosierte medlemmer herunder 12 driftassistanser som dekker 1.2 mill. innbyggere.

Vi har vært involvert i 50 prosjekter, enten NORVAR-prosjekter som oppdrag eller gjennom deltakelse i prosjekter andre har satt igang. Gjennom prosjektene har vi hatt kontakt med mer enn 90 forskjellige institusjoner, kommuner, firma i tillegg til NORVAR-medlemmene. Mer enn 80 fagfolk har vært engasjert i prosjektene. Mer enn 200 deltakere har deltatt i virksomheten. Vi har gjennomført mer enn 30 konferanser med ca. 1500 deltakere.

Hvordan kan brukerne være pådrivere/aktører i standardiseringsarbeidet

Arbeidet kan selvfølgelig organiseres på mange måter, men jeg vil nevne 4 eksempler på hvordan vi har gjort det i NORVAR-regi.

1. PROSESS-STYRESYSTEMER FOR VAR-ANLEGG,

kravspesifikasjoner utfra VAR-brasjens behov.

Opprinnelig var dette et utviklingsprosjekt mellom 16 kommuner i samarbeid med Simrad Albatross. Her ble det laget en kravspesifikasjon til prosessstyresystemer. Arbeidet ble organisert med 3 arbeidsgrupper. Sekretærene i gruppene gjorde arbeidet og medlemmene fungerte som styringsgrupper/høringsinstanser.

Materielet er generelt og kan brukes som grunnlag ved tilbudsinnhenting fra leverandører.

For å sikre at materialet blir benyttet, oppdatert og videreutviklet, er det etablert en brukerklubb. Brukerklubben skal også ha som formål opplæring/kompetanseoppbygging av ansatte hos medlemmene. Brukerklubben skal også fungere som et faglig nettverk/forum.

2. INTERNKONTROLLSYSTEM FOR VA-SEKTOREN.

Internkontrollforskriften trådte i kraft 1.1.92. Forskriften gir bestemmelser om at den som er ansvarlig for virksomheten plikter å sørge for systematisk oppfølging av gjeldende krav fastsatt i lov, forskrift etc.

Det er mange på banen med generelle kurs, konferanser etc. innen tema Internkontroll og kvalitetssikring.

Vi syntes det var hensiktsmessig å utvikle et internkontrollsystem for VA-sektoren, hvor anleggseierne i fellesskap bidro med kompetanse og det de hadde av rutiner etc. I hele prosessen

hadde vi nær kontakt med tilsynsmyndighetene.

I fase 1 utarbeidet vi følgende:

23A Mal for internkontrollhåndbok

23B Internkontrollhåndbok for avløpsanlegg, eks. fra Fredrikstad og Omegn Avløpsanlegg.

23C Internkontrollhåndbok for avløpsanlegg, eks. fra Vansjø vannverk I fase 2 laget vi aktivitetsstyrende håndbøker:

23D Aktivitetsstyrende håndbok for VA-anlegg, informasjon, avvik og tiltak, verne- og sikkerhetsarbeid, opplæring.

23E Aktivitetsstyrende håndbok for VA-anlegg, HMS ved vannbehandlingsanlegg

23F Aktivitetsstyrende håndbok for VA-anlegg, HMS ved avløpsrensning

Vi inviterte medlemmene i faggruppene til å delta i prosjektet. Deltakerne valgte en styringsgruppe. Styringsgruppen har hatt jevnlig kontakt med konsulenten som gjør det praktiske arbeidet. Vi har kalt inn deltakerne når viktige beslutninger skulle tas og i avslutningsfasen før rapportene ble trykt opp. Prosjektet er finansiert ved økonomiske bidrag fra deltakerne og fra statlige myndigheter. I fortsettelsen forsøker vi å få så mye inntekter gjennom salg av materialet og ved å arrangere kurs, at vi kan finansiere en videreføring.

3. KRAVSPESIFIKASJON OG KONTROLLPROGRAM FOR VA-KJEMIKALIER

Dette arbeidet startet med en hørings-

uttalelse i forbindelse med det europeiske standardiseringsarbeidet. Det som er litt spesielt i dette prosjektet er at de norske kjemikalieleverandørene har deltatt fra starten, det har gjort prosjektet "bredere" enn vanlig. Det har gitt mange interessante diskusjoner og meningsutvekslinger og absolutt vært positivt og nødvendig for sluttresultatet.

Utkastet til europeisk standard var utarbeidet med utgangspunkt i kjemikalierne benyttet i Europa. De norske leverandørene leverer bedre produkter enn det standardene la opp til, noe som kunne skape uheldige forhold for bransjen.

Høringsuttalelsen ble levert og i kjølvannet begynte vi arbeidet med å utarbeide "Kravspesifikasjoner og kontrollprogram for VA-kjemikalier".

Arbeidet er organisert som et spleiselag med anleggseiere og leverandører som deltakere. Arbeidet er også støttet økonomisk av statlige myndigheter, disse har også bidratt faglig i gjennomføringen av prosjektet.

Rapporten er delt i følgende hovedkapitler:

- Kravspesifikasjon for VA-kjemikalier: produktspesifikasjoner (identifikasjon, fysiske egenskaper, kjemisk stoff, aktivt stoff og forurensninger)
- Emballasje, transport og merking
- Kontrollprogram: spesielle krav til dokumentasjon/kontroll hos leverandøren. Spesielt kontroll- og stikkprøveprogram for kjemikalier brukt i vannverk.

Materialet blir gitt ut som ringperm for å lette revideringsarbeidet. Delta-

kerne får tilsendt rapporten. Rapporten blir lagt ut for salg, vi håper vi kan finansiere utarbeidelse av kravspesifikasjoner for flere kjemikalier gjennom inntektene fra salget.

4. EUROPEISK

STANDARDISERING.

Det europeiske standardiseringsarbeidet pågår for fullt.

Det er Norges Standardiseringsforbund (NSF) som representerer Norge i CEN (Comité Européen de Normalisation). På VA-sektoren er ansvaret delegert til Norges Byggstandardiseringsråd

EU har utarbeidet direktiv for vannforsyningen, direktiv for avløps- håndtering under utarbeidelse.

Harmonisering av tekniske standarder. Harmoniseringen av de tekniske standarder foregår i regi av CEN. Arbeidet i CEN er organisert med tekniske komiteer (Technical Committees -TC) og arbeidsgrupper (Working Groups WG). For vann- og avløpsområdet er spesielt TC 163 (Sanitary Appliance), TC 164 (Water Supply) og TC 165 (Drainage and Sewerage) viktige. Men også TC 155 (Plastic) Pipes) er av stor betydning. I TC 164 møter fra Norge sivilingeniør Harald Eide, NBR og avdelingsdirektør Finn Johansen, OVA.

EU og det indre marked. Gjennomføringen av EUs indre marked fra 1.1.93 forutsetter en harmonisering av tekniske standarder og regler for innkjøp. Hittil er noen sektorer holdt utenfor EUs direktiver for offentlige innkjøp, dette gjelder vann, energi, transport og

telekommunikasjoner. Fra og med 1.1.93 er disse ikke lenger ekskluderte sektorer hva gjelder offentlige innkjøp.

NORVAR har organisert arbeidet som et spleiselag med anleggseiere og statlige myndigheter. Det er for arbeidskrevende for NORVARs sekretariat å følge opp alle utkastene som kommer, det er heller ikke mulig for oss å ha kompetanse innen alle områdene hvor det utarbeides standarder. Vi har derfor laget et system for å følge med i dette arbeidet hvor vi engasjerer kompetansemiljøene.

Styringsgruppen har gjennomgått oversikter fra CEN hvor vi har plukket ut de utkastene til standarder som vi ønsker å prioritere. NBR plukker ut disse av mengden utkast som kommer og sender de til NORVAR. NORVAR fordeler dette i henhold til tema og kontakter aktuelle miljøer. De som gjennomgår og utarbeider uttalelsene får godtgjøring for arbeidet. Imidlertid er rammen vår beskjeden så vi tar en rask tilbudsrunde i hvert enkelt tilfelle. Uttalelsen sendes NORVAR som så kontakter NBR.